

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เข้าประกอบกิจการในประเทศไทยตามหลักถิ่นที่อยู่และหลักแหล่งเงินได้ สำหรับหลักถิ่นที่อยู่เพื่อการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้นจะจัดเก็บจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จดทะเบียนจัดตั้งตามกฎหมายไทยตามที่บัญญัติอยู่ในมาตรา 66 แห่งประมวลรัษฎากร แต่เนื่องจากประเทศไทยมีหลักเกณฑ์สถานที่จดทะเบียนจัดตั้งเพียงหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบถึงการมีถิ่นที่อยู่ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เพราะฉะนั้นในกรณีนี้จึงอาจจะมีการวางแผนภาษีโดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในมาตรา 66 โดยเข้ามามีศูนย์กลางการบริหารและการควบคุมอยู่ในประเทศไทยเพื่อเป็นการเลี่ยงไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามหลักถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเน้นศึกษาในเรื่องหลักถิ่นที่อยู่เพื่อการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากรเปรียบเทียบกับหลักถิ่นที่อยู่เพื่อการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล (Income and Corporation Taxes Act 1988) ซึ่งจากการศึกษาและเปรียบเทียบกับหลักถิ่นที่อยู่เพื่อการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายภาษีอากรของประเทศอังกฤษ ผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรที่จะมีการนำหลักเกณฑ์ศูนย์กลางการบริหารและการควบคุมมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบการมีถิ่นที่อยู่ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งจะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในประมวลรัษฎากรให้สอดคล้องกับการนำหลักเกณฑ์มาใช้ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ หากประเทศไทยมีการนำหลักเกณฑ์ศูนย์กลางการบริหารและการควบคุมเข้ามาใช้ในระบบกฎหมายภาษีอากรแล้ว ยังมีอีกปัญหาหนึ่งที่ตามมา คือ ปัญหาการมีถิ่นที่อยู่ซ้ำซ้อน (dual residence) ซึ่งปัญหานี้จะเกิดขึ้นได้หากมีบริษัทหนึ่งจดทะเบียนจัดตั้งตามกฎหมายของประเทศอังกฤษและมีศูนย์กลางการบริหารและการควบคุมในประเทศไทยด้วย ในกรณีนี้หลักเกณฑ์การชี้ขาดการมีถิ่นที่อยู่ซ้ำซ้อน (tie-breaker rule) ตามที่กำหนดอยู่ในข้อบทที่ 4 วรรคสาม แห่งอนุสัญญาภาษีซ้อนฯ ระหว่างไทยกับอังกฤษ ได้กำหนดว่าให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐผู้ทำสัญญาของทั้งสองประเทศหาข้อตกลงร่วมกัน (mutual agreement procedure) ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนั้นไม่สามารถที่แก้ไขปัญหาการมีถิ่นที่อยู่ซ้ำซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นจึงต้องมีการแก้ไขข้อบทดังกล่าวเพื่อจะได้แก้ปัญหาค่าการมีถิ่นที่อยู่ซ้ำซ้อนได้ ซึ่งผู้เขียนได้เสนอว่าควรจะใช้หลักเกณฑ์ศูนย์กลางผลประโยชน์อันสำคัญ (central of vital interest) มาเป็นหลักเกณฑ์การชี้ขาดการมีถิ่นที่อยู่ซ้ำซ้อนแทน

นอกจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังอาจจะเกิดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเลี่ยงภาษีตามอีก นั่นคือ ปัญหาการซื้ออนุสัญญา (treaty shopping) และปัญหาบริษัทในความควบคุม

(controlled foreign company) ด้วย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าประเทศไทยควรที่จะมีการนำมาตรการที่เป็นการตอบโต้การกระทำดังกล่าวมาใช้ในประเทศไทยโดยยึดตามแนวทางที่ OECD ได้กำหนดไว้